

Den næste sag på dagsordenen var:

*Tredje behandling af forslag til lov om den amtskommunale beskatning.*

(Anden behandling findes i tidenden sp. 1395, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 125).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

**Formanden:** Sammen med denne sag foretages de 4 følgende sager på dagsordenen, nemlig:

*Tredje behandling af forslag til lov om beskatning til kommunerne af faste ejendomme.*

(Anden behandling findes i tidenden sp. 1395, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 125).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

*Tredje behandling af forslag til lov om statens overtagelse af visse kommunale udgifter m. m.*

(Anden behandling findes i tidenden sp. 1396, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 125).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

*Tredje behandling af forslag til lov om ændring i lov om invalide- og folkepension og lov om pension og hjælp til enker m. fl. (Om forhøjet statsrefusion).*

(Anden behandling findes i tidenden sp. 1396, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 125).

Der var stillet 1 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

*Tredje behandling af forslag til lov om ændring i lov om afgift af spiritus, vin og øl.*

(Anden behandling findes i tidenden sp. 1396, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 125).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslaget til forslag til lov om ændring i lov om invalide- og folkepension og lov om pension og hjælp til enker m. fl. (Om forhøjet statsrefusion) sattes først til forhandling.

**Holger Eriksen:** Det stillede ændringsforslag har kun til hensigt at rette en trykfejl i lovforslaget. Det er derfor indstillet til vedtagelse af hele udvalget og er ikke som anført i tillægsbetænkningen kun tiltrådt af et flertal.

Hermed sluttede forhandlingen om ændringsforslaget.

*Ændringsforslaget vedtoges uden afstemning.*

Lovforslagene som helhed sattes derefter til forhandling.

**Holger Eriksen:** Idet jeg i øvrigt henviser til mine udtalelser ved lovforslagenes anden behandling, skal jeg på mit partis vegne anbefale at stemme for samtlige lovforslag.

**Thisted Knudsen:** Folketinget er nu ved vejs ende med behandlingen af nogle af de vigtigste og mest omfattende lovforslag, som jeg tror bliver vedtaget i denne folketingsssamling, og jeg må have til lov at sige, at sjældent — heldigvis — har folketinget været vidne til så liden forhandlingsvilje hos regeringen som over for os i denne sag. Efter de udtalelser, som det ærede medlem hr. Aage Fogh fremsatte ved anden behandling, ganske vist for egen regning, gik jeg ud fra, at der var en spinkel mulighed for, at man dog mellem anden og tredje behandling ville i gang med realitetsdrøftelser; men jeg er altså blevet klar over, at det ærede medlem hr. Aage Fogh var en enlig svale, og at der ikke kunne regnes med nogen politisk virkning, i hvert fald ikke i hans parti, af de udtalelser, som han fremsatte. Jeg er desværre af den opfattelse, at der aldrig nogen sinde har været nogen forhandlingsmulighed, men at dette er en af de store principielle politiske sager,

## [Thisted Knudsen.]

hvor de to regeringspartier faktisk er lænket sammen af håndjern. Det ene kan ikke fjerne sig fra det andet og omvendt, og det må vi altså tage til efterretning. Venstre og de konservative står i dag uden den mindste indrømmelse. Jeg tror, man skal langt tilbage i folketingets historie for at finde en situation, hvor der er udvist så lidt imødekommethed over for en samlet opposition, som tilfældet er her. Regeringen vil altså gennemføre disse lovforslag og gør det ud fra synspunktet: vi alene vide, og vi alene kan. Nu vel, det må vi tage til efterretning.

Der er et spørgsmål, som jeg rejste til den højtærede indenrigsminister under første behandling, nemlig spørgsmålet om Københavns amt; jeg bebrejder ikke indenrigsministeren noget, men jeg fik ikke noget direkte svar på mit spørgsmål, om der ikke var grund til at overveje med fremtiden for øje, om de beskatningsforhold, der i dag findes i dette amt, og som vil fortsætte omtrent uændrede, er af en sådan beskaffenhed, at man fortsat kan bygge herpå i et amt, der er i en så rivende udvikling både boligmæssigt, erhvervsmæssigt og på andre områder. Jeg vil være taknemlig, om indenrigsministeren i hvert tilfælde vil sige, at han vil overveje de tanker, jeg har givet udtryk for.

Også statsgrundskylden blev drøftet i udvalget; der viste sig stigninger over hele linjen. Heller ikke her var der nogen indrømmelser at opnå, og vi forbeholder os derfor senere at fremsætte forslag i folketinget om statsgrundskyldens ophævelse.

Denne sag er altså ikke kommet af dagsordenen — ikke ude i befolkningen, ikke i landbruget, ikke i Københavns amt og i mange andre områder. Det ville den have været, hvis regeringen havde været forhandlingsvillig, så der kunne være skabt et bredt grundlag, der kunne have båret denne sags gennemførelse. Der er ingen indrømmelser, idet alle vore ændringsforslag blev stemt ned, og man kan da ikke forlange af os, at vi skal tage noget medansvar i denne sag. Ansvar er og bliver alene regeringspartierne, og venstre vil i denne sag undlade at stemme.

**H. C. Toft:** Ved lovforslagenes anden behandling gav jeg udtryk for det konser-

vative folkepartis synspunkter, og jeg udtalte, at disse var blevet afvist af regeringspartierne. Der er ikke grund til på ny at gå ind i en diskussion om de synspunkter, der råder hos det konservative folkeparti, i forhold til regeringens.

Under lovforslagenes anden behandling blev der udtalt ønske om, at den henvendelse, der var kommet fra Fællesudvalget for Landbrugets arbejdsøkonomiske Spørgsmål til statsministeren, kom til drøftelse i udvalget. Det skete da også, og det viste sig, at de synspunkter, der blev givet udtryk for i henvendelsen til statsministeren, faldt i tråd med vore tanker. Regeringspartierne var imidlertid af den opfattelse, at da de synspunkter, vi havde fremlagt som ændringsforslag, jo var fejlet af bordet, tjente det intet formål at genoptage dem.

Det konservative folkeparti finder imidlertid, at de foreliggende lovforslag er af en sådan art, at vi ikke vil medvirke til deres gennemførelse og vil undlade at stemme; men jeg vil gerne tilføje — her taler jeg kun om lovforslagene vedrørende ejendomsskatterne — at der er medlemmer af den konservative folketingsgruppe, der finder, at lovforslagene har sådanne følger, at de vil stemme imod.

Jeg vil gerne give tilslutning til det, det ærede medlem hr. Thisted Knudsen sagde om statsgrundskylden; også vi mener, at den må afvikles, og vi vil senere i folketingsåret vende tilbage til grundstigningsskylden, der jo på voldsom måde påvirker boligudgifterne ikke mindst i Københavns omegn.

Til slut skal jeg oplyse, at mit parti vil undlade at stemme om lovforslaget om den amtskommunale beskatning og lovforslaget om beskatning til kommunerne af fast ejendom, men at der er medlemmer i den konservative folketingsgruppe, der har den opfattelse, at disse lovforslag vil få sådanne følger, at de finder det rigtigst at stemme imod.

De tre følgende lovforslag vil det konservative folkeparti stemme for.

**Baunsgaard:** Det ærede medlem hr. Thisted Knudsen udtalte igen i dag utilfredshed med, at der ikke havde været vist forhandlingsvilje. Nu tror jeg, at jeg, for at

**[Baunsgaard.]**

der ikke skal sætte sig en fejlagtig opfattelse fast af, hvad der rent faktisk er sket i denne sag, nødvendigvis må gøre opmærksom på, at denne manglende forhandlingsvilje kan det ærede medlem ikke placere alene hos regeringspartierne. Er det rent faktiske i sagen ikke, at den eneste mulighed for at komme i forhandling med oppositionen var, at man forhandlede på oppositionens grundlag?

Kan det virkelig være det ærede medlems mening med de bebrejdelser, det ærede medlem rettede mod mit partis ordfører, det ærede medlem hr. Kirkegaard? Når regeringspartierne fremkommer med forslag, der nøjagtigt bygger på det grundlag, som det radikale venstre fremsatte i sit skatteprogram forud for valget, tror man da virkelig, at forhandlingen kunne indledes alene på grundlag af det, oppositionen mener, og som jo principielt er afgørende forskelligt fra det, vi mener?

Denne sag er ikke taget af dagsordenen, siger det ærede medlem. Nej, jeg kender også venstre og det ærede medlem så godt, at jeg ved, at det vil man ikke lade den blive. Denne sag vil ikke blive taget af dagsordenen; det er derfor, det ærede medlem og hans parti undlader at stemme; man ønsker at rumle videre med denne sag. Jeg er tilfreds med, at denne sag bliver stående på dagsordenen, jeg ville være glad ved, at den gjorde det, hvis man kunne få den sat på dagsordenen på en ærlig og oprigtig måde, så diskussionen kunne komme til at dreje sig om det princip, oppositionen rent faktisk har gjort sig til talsmand for: at alle faste skatter skal væk. Man vil ikke høre tale om nogen skat på jord, man vil overhovedet ikke gå ind på den tankegang, at det ikke vil være rimeligt at give en så stor skattelettelse med de enorme fordele, det ville betyde for den del af landbruget, der rent faktisk er bedst kørende, nemlig de største brug. Hvis vi kan komme til at diskutere de principper, er jeg glad, og så vil jeg være meget glad for at mødes med det ærede medlem ved næste korsvej. Der vil være adskillige, der så får øjnene op for, hvad der hidtil har været grundlaget for venstres og for det ærede medlems agitation. Der er adskillige, der på den

måde vil få øjene op for hulheden i den, og der er adskillige, der vil få øjene op for, hvor vildført de har været af venstre og det ærede medlem i denne sag.

Når man nu ser på lovforslagene, som de foreligger i dag, hvad er det så, der rent faktisk sker? Det synes jeg også skal slås fast. Der sker for det første det, hvis dette vedtages, at alle bygningskatter ophæves gennem en fiksering på det nuværende grundlag og en afvikling i løbet af 28 år. Der sker videre det, at man sikrer kommunernes ret til at ligne med en del på grundskatterne, hvad der betyder en beskyttelse af det kommunale selvstyre mod tilfældige overgreb fra amtsrådenes side. Jeg tror, at adskillige, ikke mindst med 1958 i erindring, vil være meget glade for, at dette kommer med. Desuden sker der det, som er så principielt rigtigt, at kommunens direkte andel af udgift til folkepensionen, hvor folketinget og folkettinget alene har indflydelse på, hvad og hvornår og hvor meget der skal betales, overføres til staten. Endelig betyder det, jeg her har nævnt, at der er skabt mulighed for en betydelig lettelse for alle skatteydere, der hidtil har betalt amtskommunal skat, og for nogen lettelse derudover i de kommunale skatter. Gjort op i tal vil det formodentlig betyde, at staten gennem dette giver en samlet lettelse til disse skatteydere på omkring 90 mill. kr. Det er det, der er det egentlige indhold i disse forslag; det er det, der bliver stående, og det er, når alt kommer til alt, det, sagen drejer sig om.

Jeg ville, når man ønsker at fortsætte diskussionen på det hidtidige usaglige grundlag, være tilfreds med at være alene i regeringspartierne om at tage ansvaret for denne lovgivning. Jeg tror, det vil gå op for adskillige, om ikke før, så når man ser de fremtidige skattebilletter, at der er sket en skattelettelse hér, hvor en skattelettelse bør begynde, hvor den har været tiltrængt, at der er skabt en rimelig og retsindig linje i den faste beskatning fremover.

**Aksel Larsen:** Jeg beklager, at vort partis ordfører, det ærede medlem hr. Herluf Rasmussen, ikke kan være til stede på grund af bortrejse. Jeg skal i hans sted

[Aksel Larsen.]

fremstætte nogle få bemærkninger for at begrunde vor stilling ved den endelige afstemning om disse lovforslag.

Jeg tillader mig at erindre om, hvad det ærede medlem hr. Herluf Rasmussen har sagt såvel ved første som ved anden behandling af forslag til lov om den amtskommunale beskatning og forslag til lov om beskatning til kommunerne af faste ejendomme, og jeg tror, det vil være berettiget, for at der ikke skal herske nogen tvivl om vort partis stilling, at jeg her ved tredje behandling forud for afstemningen om disse to lovforslag citerer, hvad vort partis ordfører sagde den 15. februar ved anden behandling (sp. 1436):

„Hovedvirkningen af disse lovforslag var og skulle være støtte til visse landmænd, men den er efter min opfattelse ikke en vel gennemtænkt støtte til landbruget som et af vore vigtigste erhverv. Den falder ikke først og fremmest, hvor der er et erhvervsmæssigt behov; den daler, for at tale med Shakespeare, „som den milde regn fra himlen ned på dem, der er til stede“. Denne nådesakt kan efter beregninger takseres til et sted mellem 500 mill. kr. og 1 milliard. Landbruget har ikke brug for nåde, men for rationelle foranstaltninger til overvindelse af en dybtgående udviklingskrise, og kommende slægter inden for dette erhverv har ingen som helst gavn af, at det offentliges prioritet i jorden kvittes og indkasseres af de nuværende ejere. Vi er villige til at drøfte en udjævning af disse skatter, så vi kommer af med de urimelige udsving fra egn til egn. Amtsskatterne er meget ujævne, og dertil er de steget meget kraftigt i de senere år. Det må heller ikke glemmes, at deciderede amtskommunale foranstaltninger kommer andre end ejere af ejendomme til gode.

Der er derfor saglige grunde for at udjævne disse skatter og for at drøfte, hvem der fremover skal bære vej- og sygehusudgifterne, men vi vil ikke gå med til at opgive den del af jordbeskatningen, der med rette kan betegnes som samfundets prioritet, fordi de pågældende ejendomme er købt på det vilkår, at afgifter skulle svares til det offentlige.“

Ja, dette forekommer mig at være tilstrækkelig klar besked om, at selv om vi erkender, at her er et problem og problemet må løses, er vi ikke tilfredse med den måde, hvorpå regeringen og regeringspartierne vil løse det, og vi kan derfor ikke stemme for disse to lovforslag.

Det ærede medlem hr. Thisted Knudsen sagde, at regeringspartierne optrådte efter recepten: vi alene vide, og vi alene kunne.

Hvad det første angår, er jeg nu altså ikke helt så sikker. Det forekommer mig, at der har været nogen usikkerhed hos regeringspartiernes ordførere, men at man dog mener, at man „efter omstændighederne“, som det hedder i fornemt ministerielt sprog og også i dommernes sprog, er nået frem til noget, som kan bruges. Men det er rigtigt, at regeringspartierne har lov til at sige: vi alene kunne, eller rettere, lad os bytte om på ordene: vi kunne alene, for naturligvis kan regeringspartierne alene gennemføre disse lovforslag, i særdeleshed når venstre og de konservative afholder sig fra at stemme, men de ville jo også nok kunne gennemføre dem, selv om venstre og de konservative gik imod.

Jeg må imidlertid yderligere erindre om, hvad det ærede medlem hr. Holger Eriksen har sagt i sin ret betydningsfulde tale ved anden behandling, (sp. 1396):

„I denne forbindelse vil jeg gerne fastslå, at indenrigsministeriet har haft et minimum af tid til at udarbejde lovforslagene, at udvalget har måttet forcere sit arbejde i en sådan grad, at det nærmer sig det uforsvarliges grænse, og at vedtagelsen af forslagene på nuværende tidspunkt vil give kommunalrådene visse administrative vanskeligheder, der dog kan overvindes med lidt god vilje.“

Jeg tror ikke, det ærede medlem hr. Holger Eriksen har udtrykt sig for stærkt. Jeg tror, at man her arbejder i et tempo, som er ud over det forsvarliges grænse, og hvis man tænker på, at det ærede medlem hr. Holger Eriksen jo dog skulle anbefale forslagene til vedtagelse, kan man vistnok have lov til at opfatte hans ord sådan, at han føler sig yderst utryk ved denne måde at lovgive på. Der er visse beskatningsområder, der er meget let overskuelige, og som folketinget vil have ret

[Aksel Larsen.]

let ved at tage stilling til og træffe afgørelse om. Hvis det f. eks. drejer sig om cigaret-skatten eller en dertil svarende indirekte skat, er det jo ikke så vanskeligt at tage stilling til, om man vil forhøje den med et par øre pr. cigaret eller nedsætte den med et par øre pr. cigaret, og det er også ret let at beregne, hvilke virkninger det vil få eller ikke få for statskassen. Men når man går ind på ejendomsskatternes område, som efter min formening — jeg er ikke ekspert på området — er noget af en jungle, synes jeg man bør tage sig den fornødne tid og gøre arbejdet virkelig omhyggeligt. Jeg er af den opfattelse, at det kan simpelt hen ikke lade sig gøre på så kort tid som den, folketingsudvalget her har haft til disposition.

Jeg anser det for uforsvarligt, at folketingslovgiver på den måde og under disse forhold, og selv om mit parti havde været ubetinget tilhænger af at gennemføre sådanne forslag som dem, der nu kommer til afstemning, tror jeg, at vi alligevel måtte have svaret: stemmer ikke, fordi vi måtte sige, at der har været for lidt tid til at gennemarbejde dem og til at sikre sig, at de får netop de ønskede konsekvenser. Når det er sådan, at administrationen har haft et minimum af tid til at udarbejde forslagene, at folketingsbehandlingen af dem mildt sagt nærmer sig det uforsvarliges grænse, samt at følgerne bliver vanskeligheder for kommunerne, så vil jeg have lov at advare imod, at man vedtager dem nu. Jeg ved godt, at denne advarsel, sådan som det hele ligger, fremsættes, uden at der er udsigt til, at den får nogen følger, men det forsvarligste ville være at udsætte sagen, få den alvorligt gennemgået, og om der så skulle gå et år, så klarede vi os vel også nok.

Jeg forstår meget vel, at regeringspartierne er kommet med forslag som dem, vi har her, fordi venstre og de konservative med et vist held har opereret med deres aldeles overdrevne krav om lettelse i den amtskommunale beskatning og har givet en

mængde løfter, som i den forbindelse kan formodes at have haft visse virkninger blandt landbrugerne, ikke mindst blandt de større landbrugere. Jeg forstår, at dette har haft virkning for regeringspartierne, på samme måde som venstres og de konservatives løfter om en almindelig skatnedsættelse på 800 mill. kr. fik regeringen og regeringspartierne til før valget at gennemføre en skatnedsættelse på ca. 250 mill. kr., en skatnedsættelse, der til dels blev på papiret, for da folks indtægter var steget, faldt statens skatteindtægter jo ikke; men der var altså nogle, der slap for en forhøjelse af deres skat. Jeg finder det ikke rimeligt, nødvendigt eller tiltalende, at regeringspartierne bliver forskrækket, fordi venstre og de konservative kommer med løfter eller krav om skattelettelse. Jeg finder, at man fra den side burde tage langt mere sagligt på spørgsmålene, og derfor mener jeg ikke, at man skulle have et så overdrevent hastværk med at præsentere det, man har præsteret her.

Altså, dels fordi vi principielt er modstandere af, at man formindsker samfundets prioritet i samfundets jord, dels fordi vi må erkende, at det er meget vanskeligt — jeg vil endda udtrykke mig så stærkt, at jeg vil sige: praktisk umuligt — for et parti som vort, når man tager den korte tid i betragtning, fuldt ud at overskue konsekvenserne af det, der her kommer til afstemning, dels fordi vi i almindelighed finder, at sådant — undskyld udtrykket — lovjaskeri som dette ikke burde begås i det danske folketing, kan vi ikke tage medansvar for disse lovforslag.

Vi har stemt for flertallets ændringsforslag ved anden behandling, fordi vi fandt, at de i hvert fald gjorde lovforslagene noget bedre, end de var oprindelig fra regeringens hånd, og vi har stemt imod venstres og de konservatives ændringsforslag; hvis disse var blevet vedtaget, var lovforslagene blevet dårligere, end de oprindelig var fra regeringens hånd. Men vi kan ikke nu

**[Aksel Larsen.]**

ved tredje behandling overhovedet deltage i afstemningen på anden måde, end at vi må svare: stemmer ikke, og det har jeg hermed forsøgt at begrundet.

Hvad angår de tre sidste lovforslag, forslag til lov om statens overtagelse af visse kommunale udgifter m. m., forslag til lov om ændring i lov om invalide- og folkepension og lov om pension og hjælp til enker m. fl. og forslag til lov om ændring i lov om afgift af spiritus, vin og øl, agter vi at stemme for dem.

Vi agter at stemme for disse tre lovforslag, uanset at vi mener, at de to første lovforslag ikke burde færdigbehandles nu, for her drejer det sig om en ændret byrdefordeling mellem stat og kommuner, som vi i almindelighed vil være tilhængere af, og som vi mener bør gennemføres også uden nogen forbindelse med en omlægning af den amtskommunale beskatning.

Vi agter altså at stemme for disse tre sidste lovforslag og undlade at stemme ved afstemningen over lovforslagene om den amtskommunale beskatning og om beskatning til kommunerne af faste ejendomme.

**Mose Hansen:** Mit parti vil her ved tredje behandling stemme imod lovforslagene om den amtskommunale beskatning og om beskatning til kommunerne af faste ejendomme. Vi gør det ud fra følgende betragtninger:

Forud for valget blev der fra mange sider vakt forhåbninger i befolkningen om, at der skulle ske en dybtgående ændring på dette beskatningsområde; især blev det stillet landbruget i udsigt, at der skulle ske ændringer på dette område. Vi kan imidlertid ikke se, at de foreliggende lovforslag opfylder disse forhåbninger. De to lovforslag bevirker jo kun, at en del af det udskrivningsbehov, der har været i amterne, nu bliver flyttet over på kommunerne. Der er for mig desuden ingen tvivl om, at der på grundlag af § 3 og § 4 i lovforslaget om beskatning til kommunerne af faste ejendomme, hvorefter sognerådene får lejlighed til inden 31. marts 1961 at ændre ligningsgrundlaget, i mange sogneråd vil kunne skabes flertal for at ændre udskrivningsgrundlaget, således at grundværdierne kommer til at bære forholdsvis

endnu mere af den skat, der flyttes fra amterne over på kommunerne; der vil ske en flytning væk fra indkomsterne over på grundværdierne inden for de 40 promille, loven giver ret til.

Det ærede medlem hr. Baunsgaard har nævnt, at der igen er gjort forsøg på at drage skillelinjer mellem det større og det mindre landbrugsinteresser med hensyn til den faste beskatning. Interesserne er jo sammenfaldende ude i det praktiske liv; det drejer sig ikke om modsætninger som dem, det ærede medlem mente var til stede. Jeg ved godt, at man fra mange sider interesserer sig for disse modsætningsforhold, men de er ikke til stede. De skattelettelser, der ville være kommet ved et bortfald af de faste skatter, drejer sig om ikke helt små beløb i den lille landbrugers bedrift. Det er jo ikke store summer, man opererer med derude; når en husmand har en omsætning på 25 000-30 000 kr., er det højt, og deraf udgør de faste skatter til amt, stat og kommune i mange tilfælde 600-700 kr.

Dernæst er det en grund for os til at stemme imod, at vi mener, at princippet med faste skatter er forældet og uhensigtsmæssigt i et moderne samfund.

Derimod vil vi stemme for de tre lovforslag om statens overtagelse af visse kommunale udgifter, om overtagelse af folke- og invalidepensionsudgifter m. m. samt om statens inddragelse af kommunernes andel i provenuet af afgifterne af vin, øl og spiritus.

**Indenrigsministeren (Hans R. Knudsen):**

Det ærede medlem hr. Thisted Knudsen har spurgt mig, om jeg ikke finder, der var anledning til at se på de særlige forhold i Københavns amt, og herpå vil jeg svare, at det — efter min mening i hvert fald — vil være rimeligt, at man nu gennemfører disse lovforslag og så afventer den praktiske virkning af nyordningen. Hvis den fremtidige udvikling skulle medføre særlige forhold i Københavns amt, vil der jo altid være mulighed for en nærmere undersøgelse heraf.

**Thisted Knudsen:** Jeg takker den højtærede indenrigsminister for svaret.

Det ærede medlem hr. Baunsgaards betragtninger giver mig anledning til to

## [Thisted Knudsen.]

bemærkninger. Jeg forstår på det ærede medlem, at han i den tolvte time forsøger at rette den radikale skude op. Jeg ved egentlig ikke, hvor han har den oplysning fra, at der fra min eller fra venstres side skulle være stillet betingelser om forhandlingsgrundlaget, således forstået, at det skulle være oppositionens forslag, der skulle danne udgangspunktet. Det må være ukendskab til de virkelige forhold, der her gør sig gældende. Det kan ikke være det ærede medlem hr. Kirkegaard, der har bundet det ærede medlem hr. Baunsgaard en sådan historie på ærmet. Der har ingen betingelser været stillet; alle muligheder har været søgt, men de er alle afvist.

Den anden bemærkning til det ærede medlem hr. Baunsgaard er, at det var en meget uforsigtig udtalelse, han kom med — jeg skrev den op: „tilfældige overgreb fra amtsrådenes side“. Må jeg spørge det ærede medlem: hvad er det for amtsråd, hvad er det for tilfældige overgreb, og hvad er det, det ærede medlem kalder overgreb? Var det ikke rigtigt ikke at beskyldte amtsrådene i bred almindelighed, men konkret vise, hvad det egentlig drejer sig om? Jeg synes, det ærede medlem skylder tinget denne oplysning.

Til slut vil jeg gøre opmærksom på, at der er et medlem inden for mit parti, der agter at stemme imod de to første lovforslag, men som ligesom vi andre vil stemme for de tre sidste lovforslag om forholdet mellem staten og kommunerne.

**Aage Fogh:** Jeg vil gerne ved afslutningen af debatten gøre et par bemærkninger, også i tilknytning til det, jeg sagde forleden dag. Jeg understreger igen, at den diskussion, der nu gennem en lang, lang årrække har stået om problemet de faste skatter, efter mit skøn burde ud af verden. De faste skatter udgør i dag vel ca. 650 mill. kr. De faste skatter fordeler sig på jord og på forskelsværdien. I købstæderne vil jeg tro de deles lige, og sætter man dem i relation til grundværdierne, udgør de 5 pct. både i København og i købstæderne. I landdistrikterne er der antagelig  $\frac{2}{3}$  på grundværdierne og  $\frac{1}{3}$  på bygningerne, og det, jeg mener vi skal tilstræbe, er ganske simpelt, at bygningsskatterne, som af alle betragtes

som urimelige, bliver afviklet ikke på 28 år, men på en meget kortere årrække; jeg mener, 10 år var nok. Yderligere ønsker jeg, at de faste skatter for landbrugets vedkommende, som samler sig om grundværdierne alene, og med hensyn til hvilke vi i løbet af en periode på 10-12 år når frem til en ensartet grundværdibeskatning over hele landet, bliver gjort konjunkturbestemte, hvis landbruget har ønske derom. Det er ikke lykkes for mig at få tilslutning til disse tanker, men jeg indrømmer selvfølgelig, at det, der er forelagt, og det, der bliver gennemført, er et skridt på den rigtige vej; det er bare efter min mening ikke tilstrækkeligt, men så må vi tage det ad to gange, det har vi gjort så ofte — og det er derfor klart, at jeg stemmer for lovforslagene. Jeg vil derefter fortsat arbejde for, at man inden for det store og det mindre landbrug kan samles i enighed om en form, som man kunne gennemføre, således at hele dette problem blev bragt ude af verden. Der er nemlig efter mit skøn ikke penge i det i forhold til den diskussion, der føres.

**Baunsgaard:** Jeg vil gerne til det ærede medlem hr. Mose Hansen, som mente, at jeg stadig kørte på en gammel melodi om forskelle i interesser mellem store og små brug, sige, at det ærede medlem kunne have ret i, at interesse modsætninger ikke var til stede, dersom det var således, at arealbesiddelse og indkomststørrelse som regel fulgtes ad, men det ærede medlem ved af erfaring, at det modsatte oftest er tilfældet. Jeg mener derfor, at hvis man ved helt at afvikle de faste skatter ville overlade en uforholdsmæssig stor byrde til dem, der ikke har indkomst efter arealstørrelse, men efter indsats, ville det være urimeligt. Endelig er der det at sige, at ifølge det her foreslåede afvikler vi skatten på bygninger; alt nybyggeri vil fremtidig være skattefrit. Men samtidig fastslår vi princippet om, at der skal hvile en vis afgift på det areal, man besidder. Hvem vil en sådan lovgivning først og fremmest være til gavn for? For den landmand, der har store investeringer i bygninger og i produktion, og det vil i sandhed være et umådelig fremskridt for den unge landmand, der står over for at skulle foretage nybygning.

Det ærede medlem hr. Thisted Knudsen

**[Baunsgaard.]**

spurgte, om det skulle være det ærede medlem hr. Kirkegaard, der havde hvisket mig i øret, hvordan det ærede medlem hr. Thisted Knudsens forhandlingsvilje havde været. Nej, det er det ikke. Jeg tog ganske enkelt mit udgangspunkt i det indlæg, det ærede medlem kom med ved anden behandling, og enhver, der hørte det, vil indrømme, at det i hvert fald ikke blev hvisket til mig. Hvis det ærede medlems indlæg ved anden behandling ikke dækker den indstilling, han er gået i udvalget med, beklager jeg det; så har der nok været noget, som ikke kom til udtryk fra det ærede medlems side ved anden behandling.

Det ærede medlem siger til mig, at jeg skulle være lidt forsigtig med at tale om „tilfældige overgreb“. Nu må jeg dog for sandhedens skyld sige, at jeg ikke sagde, der var sket tilfældige overgreb; jeg sagde bare, at kommunerne beskyttes mod tilfældige overgreb. Men hvis det ærede medlem virkelig er interesseret i, hvad jeg kunne mene, og hvad der ud fra min opfattelse lidt for meget bærer tilfældighedens præg, så skal jeg da gerne give et eksempel på, hvordan venstremænd og amtsråd kan optræde. Det er i øvrigt et eksempel, jeg før har fremdraget her.

Vi har på Fyn en kommune, hvor mere end halvdelen af kommunens jord hører ind under to store gårde; men ingen af ejerne bor i kommunen, og i det ene tilfælde bor heller ikke forpagteren i kommunen. I den samme kommune er der 300 sommerhuse, som ejes af folk fra Odense. Kommunen ønskede at opretholde sit hidtidige ligningsforhold, venstres mindretal i sognerådet klagede, og amtsrådet forandrede ligningsforholdet. Hvem fik den lettelse på en halv snes tusind kroner, der her blev tale om? Det fik de to store gårdes ejere, der ikke bor i kommunen, og det fik de 300 sommerhusejere i Odense. Men hvem skulle betale? Det skulle de landmænd, der bor i den pågældende kommune og har haft deres indkomst dér. Det er for mig at se en indsats fra venstres side i amtsrådet, som bærer for meget præg af tilfældighed og for lidt af økonomisk ærlig saglighed.

**Mose Hansen:** Det ærede medlem hr. Baunsgaard mente, at jeg godt vidste, at

det, jeg sagde om, at de store gårde havde en forholdsvis mindre indkomst pr. arealenhed end de mindre, i og for sig var forkert. Nej, det gør jeg ikke; jeg ved nemlig, at de store gårde i mange, mange tilfælde møder med ganske betydelige indkomster, hvad jeg også fremhævede ved anden behandling, og at de tillige har betalt deres arbejdere ganske betydelige lønninger, således at i de kommuner, hvor der er mindre brug og store gårde, har de mindre brug ganske ubetydelige indkomster i forhold til de store gårde, som i høj grad er veldrevne.

Hermed sluttede forhandlingen.

*Forslag til lov om den amtskommunale beskatning*

vedtoges med 80 stemmer mod 11; 43 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

**Formanden:** Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

*Forslag til lov om beskatning til kommunerne af faste ejendomme*

vedtoges med 81 stemmer mod 11; 44 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

**Formanden:** Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

*Forslag til lov om statens overtagelse af visse kommunale udgifter m. m.*

vedtoges enstemmigt med 137 stemmer; 1 medlem tilkendegav, at han hverken stemte for eller imod.

**Formanden:** Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

*Forslag til lov om ændring i lov om invalide- og folkepension og lov om pension og hjælp til enker m. fl. (Om forhøjet statsrefusion)*

vedtoges enstemmigt med 138 stemmer.

**Formanden:** Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.



*Forslag til lov om ændring i lov om afgift af spiritus, vin og øl*

vedtoges enstemmigt med 137 stemmer; 1 medlem tilkendegav, at han hverken stemte for eller imod.

**Formanden:** Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

*Anden (sidste) behandling af forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af den europæiske bosættelseskonvention med tilhørende protokol, undertegnet i Paris den 13. december 1955.*

(Første behandling findes i tidenden sp. 93, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 109).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslaget sattes først til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Ændringsforslaget vedtoges uden afstemning.

Forslaget til folketingsbeslutning som helhed sattes derefter til forhandling.

**Frode Jakobsen:** Udvalget har haft 2 samråd med udenrigsministeren. Formålet har ikke været at diskutere ændringer i bosættelseskonventionen — det har vi simpelt hen ikke nogen mulighed for — men at få belyst, på hvilke områder konventionen strider imod gældende dansk lovgivning — heller ikke dette for at få lovgivningen forandret, det kræver konventionen ikke — men for at få klarhed over de forbehold, Danmark har måttet tage for at kunne tilslutte sig konventionen. Herom har udvalget fået et fyldigt materiale fra udenrigsministeriet; det vil føre for vidt at gå ind på alle bestemmelserne, som sorterer under alle mulige ministerier. De spænder fra så vigtige ting

som udlændinges adgang til at erhverve fast ejendom i Danmark, deres ret til indregistrering af skibe under dansk flag og deres virksomhed som apotekere til så beskedne ting som udlændinges ret til at opstille karruseller og lykkeshjul. Vi behøver ikke at gå ind på alt dette, fordi konventionen netop ingenting forandrer i disse forhold. Det er kun en registrering af, at vi i Danmark på de områder ikke går så vidt i liberalisering, som Europarådet kunne ønske. Måske burde vi nok overveje, om vi lidt efter lidt kan gå videre. Hvis vi er bange for at blive for revolutionære, kunne vi begynde med karrusellerne og lykkeshjulene.

Det er mit indtryk, at udvalget har været helt tilfreds med den udførlige redegørelse, vi har fået, og som kun meget summarisk har kunnet gengives i betænkningen.

Det spørgsmål har været rejst, hvordan forholdet nu bliver mellem denne konvention og EFTA og de seks' fællesmarked. Især de seks, men også de syv går hver for sig indbyrdes videre end konventionen, og man kan så spørge, om der er nogen mening med konventionen. Den ligger deri, at selv om den ikke går så vidt som de seks eller de syv, bringer den dem sammen, idet den omfatter begge grupper.

Vi har endelig spurgt om, hvor vidt de andre lande i Europarådet er nået, og her har svarene gennemgående været forholdsvis intetsigende, såsom at ratifikationen skrider fremad.

Vi kan derfor konstatere, at Danmark stadig har en chance for at blive det næstførste land til at ratificere denne konvention — for en gangs skyld — og det sker der ingen skade ved.

Jeg kan derfor på mit partis vegne anbefale tinget at stemme for forslaget til folketingsbeslutning.

Hermed sluttede forhandlingen.

*Forslaget til folketingsbeslutning* vedtoges enstemmigt med 120 stemmer; 1 medlem tilkendegav, at han hverken stemte for eller imod.

**Formanden:** Der vil nu blive givet udenrigsministeren meddelelse om denne vedtagelse.